

پیشرفت ۱۰۰ پله‌ای گرجستان در مبارزه با فساد

طی نشست‌ای که در محل «مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست‌جمهوری» برگزار شد، آقای ولی کوزه‌گر کالجی (پژوهشگر ارشد مطالعات آسیای مرکزی و قفقاز) به تشریح دستاوردهای خود از مطالعه نحوه مقابله دولت گرجستان با فساد در ۱۵ سال اخیر پرداخت.

در این نشست که با هدف انتقال تجربیات انباشته‌شده گرجستان در زمینه مبارزه با فساد و ایجاد شفافیت اداری به جمهوری اسلامی ایران انجام شد، آقای کالجی از نتایج مطالعات میدانی و حضور شش‌ماهه خود در کشور گرجستان سخن گفت. قرابت‌های تاریخی و فرهنگی دو کشور، تشابه دو کشور در میزان توسعه اقتصادی، تلاش دو کشور در عبور از نظام دستوری به اقتصاد بازار آزاد و البته تشابه کلی نظام اقتصادی دو کشور از جمله دلایل انجام این مطالعه مطرح شد. این مطالعه با همکاری سفارت جمهوری اسلامی ایران در تفلیس و گفتگو و بازدید ایشان از ۶ سازمان و نهاد مرتبط در این زمینه انجام پذیرفته است. خلاصه آنچه در این نشست بیان شد به شرح زیر است.

مبارزه با فساد در کشور گرجستان در ۱۵ سال اخیر آغاز شده است. تا جایی که نتیجه این مبارزه ارتقای بیش از ۱۰۰ پله‌ای گرجستان از رتبه ۱۸۵ شاخص ادراک فساد در جهان از سال ۲۰۰۳ به رتبه ۴۶ در سال ۲۰۱۷ بوده است. پس از فروپاشی شوروی سابق و شکل‌گیری جمهوری‌های استقلال یافته جدید، میزان فساد در این کشورها و از جمله گرجستان (بویژه در دوره ادوارد شوارتاتزه) به نقطه اوج خود در سال ۲۰۰۳ رسید.

در این سال با تغییرات اساسی شکل گرفته در گرجستان و روی کار آمدن میخائیل ساآکاشویلی اقدامات گسترده‌ای در خصوص مبارزه با فساد، با جلوگیری از کشیده شدن این مبارزه به ورطه پوپولیستی و همراه با اخذ تصمیمات عقلانی و کارشناسی آغاز شد. این در حالی بود که عدم باورپذیری مردم درباره مقابله با فساد توسط دولت طی سال‌های ابتدایی (۲۰۰۳ تا ۲۰۰۶) بسیار بالا بود. با شکل‌گیری اعتماد عمومی از سال ۲۰۰۶ این اصلاحات سرعت دو چندان یافت. طی این مدت شاخص ادراک فساد گرجستان از ۱.۸ در سال ۲۰۰۳ به ۵.۶ در سال ۲۰۱۷ و به رتبه ۴۶ جهان ارتقا یافت. این کار با اصلاحات ۴ مرحله‌ای و طی ۱۰ گام موثر و اثربخش انجام پذیرفت.

مراحل اجرایی مقابله با فساد در گرجستان

مرحله اول: تصویب و اصلاح قوانین جدید

مرحله دوم: تشکیل شورای هماهنگی بین دولتی

مرحله سوم: تدوین و انتشار سند استراتژی جدید

مرحله چهارم: تصویب سند استراتژی و اجرایی سازی آن

۱۰ گام موثر برداشته شده توسط گرجستان

۱- کوچک کردن دولت با کاهش تعداد وزارتخانه‌ها از ۲۲ به ۱۱ و کاهش سهم دولت از (تولید ناخالص داخلی) به زیر ۴ درصد

۲- واگذاری مالکیت شرکت های دولتی

۳- شفاف سازی فساد سیاسی با شفاف شدن کلیه هزینه‌های انتخابات زیر نظر دادستانی

۴- کاهش تصدی دولت در رسانه‌ها

۵- اصلاحات در نظام بانکی با خصوصی شدن بانک‌ها و سپس بین المللی شدن شان به نحوی که تنها بانک مرکزی گرجستان تحت نظر دولت است.

۶- حذف سیاست چند نرخی

۷- اصلاح نظام مالیاتی از ۲۲ عنوان مالیاتی در سال ۲۰۰۳ به ۶ عنوان مالیاتی در سال ۲۰۱۷ و ایجاد سهولت در فرآیند پرداخت مالیات. بعلاوه اصلاح گسترده تعرفه‌های گمرکی و کاهش زمان کل این فرآیند به حدود ۳۰ دقیقه.

۸- بهبود فضای کسب و کار از رتبه ۱۰۰ در سال ۲۰۰۳ به رتبه ۱۶ جهان در سال ۲۰۱۷. در حالی که در سال ۲۰۰۶، ۸ مرحله برای شروع یک کسب و کار باید متقاضی انجام می دادند، اکنون به دو یا سه مرحله کاهش یافته است. کل این فرآیند از ۲۱ روز به ۳ روز و فرآیند ثبت شرکت به یک روز کاهش یافته است.

۹- اصلاحات سیستم قضایی و انتظامی (نقطه آغاز مبارزه دولت گرجستان با فساد) طی مدت ۲ تا ۳ سال ابتدایی مبادرت به پاک‌سازی سیستم قضایی و انتظامی‌شان از افراد مرتبط با فرآیند فساد کردند و با اصلاح قوانین استخدامی در این سازمان‌ها بر انجام این اصلاحات شدت بخشیدند.

۱۰- اطلاع‌رسانی شفاف: این کار را با ایجاد دولت الکترونیک به انجام رساندند. به نحوی که در هر یک از استان‌های خود ساختمان‌های عمومی ای را راه‌اندازی کردند که کلیه خدمات دولت و سازمان‌ها و ارگان‌ها در آنجا به شهروندان شان ارائه می‌شود.